

Když si slušňák nabrnkne konkubínu

Petr Nečas doplatil na to, že se zamiloval do ženy, jež ho začala ovládat. Renomovaný psychiatr přesto říká: „Byl to nejlepší premiér, jakého jsme měli.“ V rozhovoru se zamýšlí i nad tím, co v politice čeká případnou premiérku Miroslavu Němcovou.

Spasí ODS premiérku? „Jedna Mirka Němcová to nemůže zachránit, ani kdyby foukala zlatý prasek,“ říká Cyril Höschl.

Foto: Petr Topič, MAFFRA

Jedna žena, Jana Nagyová, položila Nečasovu vládu na lopatky. Druhá žena, Miroslava Němcová, má vládní koalici vytáhnout z problémů.

Pane profesore, nezdá se vám, že se v mužském světě politiky něco mění?

Ono to tak vypadá, ale velmi bych se bránil přikládat těm genderovým rozdílům takový význam. Jestli je v politice někdo muž, nebo žena, je sice důležité, ale až v druhé řadě. Myslím, že tady jde spíš o povahové vlastnosti a konstelace mezi lidských vztahů.

Co tím přesně myslíte?

Co v tomto případě hrálo roli z hlediska vztahu obou pohlaví, to je důvod, proč tato vláda padla. V mých očích se tohle může stát jenom slušňákoví, moravskému chlápce, poctivému katolíkoví, otci čtyř dětí, když si nabrnkne konkubínu. To by se žádnému profesionálnímu děvkáři nemohlo stát.

Ti jsou vůči intrikářem konkubín imunní?

Umějí v tom chodit. A je to absurdita, která je stejně nespravedlivá jako to, že Petr Nečas nakonec odchází s ódiem nepoctivosti. Isem stále přesvědčen, že to byl nejlepší premiér, jakého jsme měli, a že to je z gruntu poctivý člověk.

Ředitelka Nečasova kabinetu

Nagyová podle policie zneužívala šplonáž a nechala sledovat premiérova manželku, zapojovala se do vyjednávání o trafikách pro rebely z ODS... Zapadá do vzorů chování určitého typu lidí?

Zapadá mi to do vzorce chování rozvedené ženy, která si ze získání svého idolu udělá byznysplán, do kterého patří péče o něj v dobrém i zlém: počínaje hrabudou, kterou kolem něj vytvoří, filtraci lidí, kteří k němu mají a nemají přístup, a postupným ovlivňováním celého jeho okolí. A když je to shodou okolností premiér, tak to její ovlivňování de facto znamená řízení státu. To je vzorec chování, který se objevuje, co svě světem stojí: vždycky na pozadí je nějaká Madame de Pompadour, jež tahá za nitky, vždycky jde o nějaký trojúhelník.

Jakou roli u Jany Nagyové podle vás hrálo to, že je původem účetní z menšího města? Otevřel se před ní velký svět...

Nepochybně to hrálo roli, protože tím byly její ambice umocněny, respektive měla dokonce vyšší potřebu toho výtahu k jakémusi společenskému uznání. Když si kladete cíle, které přesahují horizont, před ním se normálně pohybujete, tak čím víc je přesahují, tím důmyslnější taktiky je třeba k jejich dosažení. K tomu intrikářství je nutná i určitá dávka talentu a sociální inteligence. A tady to dopadlo špatně.

Mohl Petr Nečas z nějakých signálů poznat, že se villem svého okolí říká do problémů?

Myslím, že to nepochybně poznat mohl, ale nejsem si jist, jestli jsme to od něj mohli chtít. Protože jakmile chlap začne myslet něčím jiným než mozkem, tak – komu jinému rády, tomu není pomoci. To, co všichni okolo vído, on nevidí. A když by mu to někdo chtěl naservírovat, tak by to bylo vnímáno jako nepřátelský skutek: Ty mlč, ty do toho nevidíš! To je bohužel problém všech, kdo ve vztahu manželka – milenka ztratí rozum. Profesionální zálet-

ník takové problémy nemá, protože si vztahy umí osklivé řečeno ošefovat. Kdežto ten, kdo ztratí hlavu, tak v tom lítá. Myslím, že i v okolí Petra Nečase byli lidé, kterým bylo už několik let jasné, že to špatně dopadne, ale nedovedou si představit, jak by mu bývali mohli svou dobrou radu sdělit tak, aby byla vyslyšena.

Možná z toho plyne poučení, že když se z podřízené stane milenka, musí skončit služební poměr. Ano, je to krásná ukáзка konfliktu zájmů. Může nám připadat nespravedlivé, že ve státních podnicích nesmíme zaměstnávat příbuzné v roli přímých podřízených, když přece živnostník, který má pekárnou, tam může mít celou rodinu. Ale tady je hlavní rozdíl v tom, že z cizího krev neteče. Svě blízké by neměly člověka zaměstnávat tam, kde rozhoduje o rozdělování cizích prostředků, tedy ve státní správě. Ať se to komu libí, nebo ne. Může to vést k upřednostňování při odměnách i při nefinančních výhodách.

Petr Nečas počínající Jany Nagyové omlouval: k využití šplonáž na sledování manželky řekl, že to byla jen jakási zbrklost, domlouvání trafik pro rebelující poslance ODS označil za běžný politický obchod. Promlouvá z něj spíš člověk, jenž brání „osobu blízkou“, nebo praktik, který ví, že politika má svoje „nevoňavá“ pravidla? Nepochybně oboji. Na začátku to ne má dělat dojem, že on jí opravdu stoprocentně věří, což bylo po diverem, protože každý, kdo má otevřené oči, tak by se měl na pozoru. Na druhou stranu s ním musím souhlasit – postupně jak ten případ sleduju.

V čem přesně? Prošel jsem několika fázemi: od po-

Ti, kdo vás v politice obklopují, to nejsou vaši přátelé, to jsou často chrti, kteří číhají na vaši chybu.

čátečního ocenění, že už se konečně prolomily ledy, že už je možné spravedlnost uplatňovat i proti mocipánům, přes určité očekávání toho, kdy se konečně ukáže ten pravý důvod, až po jisté zklamání, že on už se možná žádný další neukáže a že to už by neměly být tráty.

Tak to asi ještě uvidíme...

Uvidíme. Ale pokud jde o obvinění kvůli nabízeným funkcím pro ony poslance, tak sdílím názor Petra Nečase a mnoha dalších, že politika, jak je v demokracii nastavena, neustálou burzou směny sociálního kapitálu. A jestliže tuto burzu nazveme nefinanční korupcí, tak pak si pojme sednout a udělejme si nějakou demarčnický čáru: co je a co není možné. A teckněme si, jestli pak politika vůbec může fungovat, protože ona vlastně není o nicem jiném. Demokracie funguje jako souboj různých hráčů, kteří hájí své zájmy sdružováním do různých koalic a děláním všelijakých kompromisů a výměn. Můžeme je chápat jako do určité míry nemravné, ale pak jdeme proti samotné podstatě fungování politiky.

Mirka Němcová se nebojí říct, že je někdo ozřala, i když je to třeba zrovna prezident.

Cyril Höschl

Psychiatr, popularizátor vědy, vysokoškolský učitel. Narodil se před 63 lety v Praze. Je ženatý, má dvě dcery a dva syny. Po listopadu 1989 první svobodně zvolený děkan 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Ředitel Psychiatrického centra Praha je od r. 1990. Podíli se na evropském projektu Centra pro klinický výzkum v Česku. Pravicový volič, nikdy nebyl členem žádné strany. Jednou neúspěšně kandidoval do Senátu.

vání velvyslanci prezidentem? To jsou prostě trafiky za zásluhy v předvolební kampani.

Zpět k Petru Nečasovi. Označil jste ho za slušňáka, moravského chlape. Myslíte si, že se tento introvertní typ politika dokáže se svým pádem vyrovnat hůř, nebo lépe než extrovertní Mirek Topolánek, přetopený kotel emocií? Dominantní extroverti trpí viditelněji, introverti neviditelněji, takže se zdá, že to snáší lépe. Ale často mají mnohem hlubší vnitřní problémy, které však nedostatečně komunikují. Takže pokud nedosáhno hranice patologie, tak se o tom de facto nikdo nedozví, anebo ty konflikty mohou potom praskat někdy úplně jinudy, třeba v podobě některých tělesných onemocnění. Ale nemalujeme čerta na zeď. Čili to, jestli to bude Petr Nečas snášet lépe, nebo hůř, je velice sporné. Ale kdybich měl někdo radit, tak vždycky spíš ten přístup extrovertní. Je to zdravější.

Dá se to tak jednoduše naordinovat? „Teď si zvolim extrovertní způsob řešení...“

V podobě takového rozhovoru se to paušálně naordinovat nedá, ale je to jedna z psychologických technik, jak zvládat konflikty, jež skutečně vedou až ke klinickým problémům v psychiatrii, k úzkostným stavům, posttraumatickým poruchám. To, že se to celé přehraje a komunikuje, je jedna z možností, jak konflikt zpracoovat.

Petra Nečase by podle plánů ODS měla v čele vlády vystřídat Miroslava Němcová. Oba je dobře znáte, takže se ptám: Jaký je mezi nimi rozdíl? Tedy kromě toho, že on je muž, ona žena. Tento rozdíl spočívá mimo jiné v odlišném kognitivním stylu: muž

bývá pragmatičtější, schopný přesnější kalkulaci, zatímco žena může být svým způsobem intuitivnější, emotivnější, na druhou stranu laskavější, může víc komunikovat problémy, které má s řešením určité situace. To jí může být ku prospěchu za předpokladu, že je obklopena správnými lidmi a není loutkou v něčích rukou. Nefikám, který z těch stylů je lepší. Za určitých okolností je lepší ten mužský přístup, za některých ten ženský.

Teď, když je ODS na kolenu, se řadě politiků nejspíš jeví jako správný ten ženský přístup.

Ano, řekl bych, že Miroslava Němcová by mohla být přijatelná skoro pro všechny. Je to slušná, noblesní paní, která je nesmírně lidská. Vnímá problémy, přes dlouhodobý pobyt v politice, jako mnozí fadoví občané. Na druhou stranu si myslím, že jediný, pro koho to asi velký přínos nebude, je ona sama. Je to velká obět, sousto, u kterého si nejsem jist, jestli za současné situace není příliš velké, aby ji to neselemlo. Nejsem si jist, že politika, přes veskeré poučení z nedávných událostí, je nastavena tak, že tam může slušný člověk finálně uspět. V tom o ni mám trochu obavy.

Bojíte se, že paní Němcová nebude dost innými vůči všem negativním tendencím v politice?

Ne, bojím se, jestli bude dostatečně razantní, což politika vyžaduje. Razantní, aby si uměla poradit s padouchy, kteří se kolem každého v tak vysoké funkci hemží. Tam je hlavní dovednost rozpoznat, koho použít a komu se vyhnout. Všichni se tváří jako ti, kdo vám chtějí pomoci, všichni vám lezou do zadku a vy musíte mít schopnost, jaká se vyžaduje po lékaři ve vztahu k pacientovi: nesmí vás potěšit, když vás chválí, a nesmí vás ničit, když vás kritizují. Prostě nebrat věci osobně, ale brát je jako profesionální úkol. Protože to, co vás v politice obklopuje, to nejsou vaši přátelé, to jsou často chrti, kteří číhají na každou vaši chybu. A na vás je, abyste poznali, kdo je kdo.

Miroslava Němcová umí nazvat věci pravými jmény: když se jí neblíbilo chování Miloše Zemana, řekla, že je hulvát. Co to o ní vypovídá?

V mých očích to vypovídá především o té značné propoví normalitu, kterou si zachovala. K tomu patří, že když někde vidíte ozřala, tak si troufnete říct, že je to ozřala, a nebrání vám v tom ani to, že je momentálně třeba zrovna prezidentem. Prostě její to nebílit, tak je třeba. To jí slýchá.

Některé politiké vidí v její nominaci na premiérku pokus o záchranu ODS. Souhlasil byste s tím?

V tom se i s některými svými přáteli neshodnu. Já v Mirce Němcové vidím obrovskou naději a spásu nevidím. Tedy – moc rád bych jí v ní věřil, ale obávám se, že ODS je v takovém stavu. Je už ani toto řešení jí z té brýdný nevyhnuté. To se nestací. Je třeba Mirka Němcová to nemůže zachránit, ani kdyby foukala zlatý prasek.

Rozhovor vedl: JIH Kubik zástupce šéfredaktora MF DNES